

Jaarverslag 2022

Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO

te Utrecht

Vastgesteld door het bestuur: 20 april 2023

Bestuursverslag SOM

---

1. Algemeen

De Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO (hierna: SOM) is opgericht op 24 maart 2005. De SOM is gerelateerd aan de cao-tafel voor de mbo sector. Onder de 'mbo-sector' wordt verstaan alle mbo-instellingen, te weten alle regionale opleidingscentra (ROC's), agrarische opleidingscentra (AOC's) en vakscholen.

De stichting heeft ten doel (statuten, artikel 2):

- het ten behoeve van mbo-instellingen, voor zover het betreft de bekostigde instellingen als bedoeld in de artikelen 1.3.1, 1.3.2a en 1.3.3 van de Wet educatie en beroepsonderwijs dan wel de artikelen die corresponderen met de inhoud van deze artikelen bij wijziging of vernummering van artikelen van voornoemde wet, beheren van gelden ter verbetering van de infrastructuur van de onderwijsarbeidsmarkt en ten behoeve van het faciliteren van mobiliteitsbevordering;
- het verrichten van al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

2. Speerpunten

Het bestuur van SOM heeft de statutaire doelstellingen herijkt en nader ingevuld tijdens een strategische sessie in 2021. Als speerpunten, centrale thema's voor SOM, werden tijdens die sessie Bijblijven in je vak, Versterken Teamdialog en Werken in het mbo genoemd. De activiteiten voor Gezond en Veilig Werken zijn en blijven gehandhaafd.

Bijblijven in je vak

Een leven lang leren/ontwikkelen is van groot belang om bij te blijven in je vak. Met het oog hierop, heeft SOM in 2021 met subsidie van het Ministerie van SZW een uitgebreide sectoranalyse van het MBO laten opstellen. Dit onderzoek gaf de knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen weer met betrekking tot de duurzame inzetbaarheid van de werknemers in het mbo. Een van de uitkomsten daarvan was dat medewerkers zich graag blijven ontwikkelen, maar daar niet altijd de ruimte voor hebben of ervaren. In 2022 is een update van dit onderzoek uitgevoerd.

Op basis van deze uitkomsten hebben sociale partners besloten een subsidieaanvraag in het kader van deze MDIEU-subsidieregeling in te dienen teneinde het beleid op het gebied van duurzame inzetbaarheid te versterken. Beoogde tijdvak van de indiening: 1^e kwartaal 2023.

In 2022 is bekendheid gegeven aan het belang van professionalisering en ontwikkeling; in nieuwsbrieven en praktijkvoorbeelden zijn voorbeelden gegeven van om-, bij- en doorscholing. Ook tijdens de gesprekken m.b.t. de subsidieaanvraag MDIEU, zijn al voorbereidingen gestart voor inspiratiesessies op dit thema.

Versterken Teamdialog

In 2022 is het project Versterken Teamdialog verder uitgerold. Dit project is een voor het mbo geschikt gemaakte methodiek om de dialoog in teams te versterken. De methode is door IZZ ontwikkeld voor de zorg, en heeft in die

sector – wetenschappelijk bewezen – geleid tot een daling van de werkdruk in teams waar deze methodiek werd ingezet.

De methode bestaat uit de e-mailexpeditie; deze expeditie houdt in dat iedere aanmelder 12 weken lang een mail krijgt met tips en voorbeelden van het stimuleren van een veilige dialoog. Iedere medewerker uit het mbo kan zich hiervoor aanmelden, en met name voor leidinggevendenden in de sector bevatten deze mails waardevolle informatie. Daarnaast is een aantal online inspiratiesessies georganiseerd, zoals over een goede start van het schooljaar, en het stimuleren van een veilig werkklimaat. Aan dit programma hebben ruim 125 medewerkers, uit verschillende geledingen, deelgenomen, en de e-mail expeditie blijft toegankelijk voor nieuwe aanmelders. Verder zijn en blijven op de website van SOM bestaande tools en scans over het goede gesprek, beschikbaar. Vragen over dit onderwerp zijn door het bureau van SOM beantwoord.

Werken in het mbo

SOM vindt het belangrijk om een bijdrage te leveren aan het verminderen en voorkomen van tekorten op de onderwijsarbeidsmarkt. Om die reden werkt SOM, ten dele met subsidie van het ministerie van OCW, aan dit speerpunt via de uitvoering van de RAP (Regionale Aanpak Personeelstekorten). MBO scholen zijn geadviseerd over deelname aan deze subsidieregeling, en samen met Voion, het onderwijsarbeidsmarktfonds voor het voortgezet onderwijs, zijn kennisdelingssessies georganiseerd.

Daarnaast publiceert SOM arbeidsmarktgegevens, en bereidde SOM in 2022 een update voor van het ABF onderzoek naar Personeelsmobiliteit in het mbo.

Bijeenkomst: Werken in het mbo

Op 29 september 2022 vond in Woerden de eerste fysieke bijeenkomst plaats sinds corona. Deze bijeenkomst had als thema's het 'vinden en het behouden van personeel' in de sector. Onder het dagvoorzitterschap van Karim Anghar, en met medewerking van een aantal workshopleiders / inleiders, werd kennis gedeeld. Tijdens deze bijeenkomst, die door 40 mensen werd bijgewoond, was ruimte voor het delen van eigen ervaringen. De bijeenkomst werd zeer gewaardeerd; aanwezigen gaven aan graag nog verder de diepte in te gaan wat betreft mogelijkheden voor 'anders' werven en selecteren, de begeleiding van starters en het verhogen van het aantal zij-instromers.

Toegankelijker maken van de cao

In 2021 is er reeds een start gemaakt om de cao voor het mbo toegankelijker te maken. Een paritaire klankbordgroep heeft de ontwikkeling hiervan in 2022 begeleid. Verschillende mogelijkheden voor een toegankelijker cao-tekst zijn afgewogen, ook met de potentiële gebruikers, waarbij uiteindelijk de keuze viel op een goed doorzoekbare website. Dit project wordt het eerste kwartaal 2023 afgerond.

FUWA MBO

Cao-partijen hebben geconstateerd dat zij zich nader willen verdiepen in het thema functiewaardering in het mbo. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de inhoud van het bestaande systeem FUWA MBO (incl. voorbeeldfuncties) en een eventuele modernisering daarvan, maar ook naar functiewaardering in zijn algemeenheid (het systeem) binnen het mbo. Het doel is de cao-tafel zodanig te informeren dat partijen in staat zijn een afweging te maken over modernisering van FUWA MBO, dan wel de keuze voor een alternatief functiewaarderingssysteem. Hierbij is nodig dat eerst inzicht wordt verkregen in het geheel, zodat vervolgens kan worden gekeken wat nodig en gewenst is. Sociale partners hebben SOM verzocht om dit project te financieren. Het project FUWA MBO is gestart in 2019; uitvoering en afronding worden voorzien voor 2023.

Gezond, Veilig en Vitaal Werken

Met dit vaste thema wil SOM eraan bijdragen dat medewerkers gedurende hun arbeidzaam leven met plezier werkzaam blijven in de sector en zij zowel fysiek als mentaal optimaal kunnen blijven functioneren. Gezonde medewerkers floreren, en dit straalt af naar de kwaliteit van het onderwijs en de aantrekkelijkheid van de sector. Om die reden ondersteunt SOM werkgevers én werknemers bij het Gezond en Veilig Werken. Dit gebeurt onder andere door het aanbieden van sectorale instrumenten zoals de RI&E en de Arbocatalogus, en door het beantwoorden van vragen op dit thema.

In de Arbocatalogus hebben werkgevers en werknemers samen op sectorniveau vastgelegd welke maatregelen werkgevers minimaal moeten nemen om aan de doelvoorschriften in de Arbowet te voldoen.

Aan de Arbocatalogus is de Risico Inventarisatie en –Evaluatie verbonden. Daarmee wordt geïnventariseerd of en hoe het werk gevaarlijk of ongezond kan zijn voor medewerkers. Op grond van de uitkomsten wordt binnen een school een plan van aanpak opgesteld om deze risico's tegen te gaan.

Arbocatalogus

In 2022 is gestart met de ontwikkeling van een nieuwe website voor de Arbocatalogus mbo. De uiteindelijke inhoud en de lancering van deze website zijn afhankelijk van de finale instemming van de Nederlandse Arbeidsinspectie met de aangepaste thema's van de Arbocatalogus. Dit traject verliep dermate langzaam dat de Nederlandse Arbeidsinspectie zich daarvoor heeft geëxcuseerd. Afronding van dit project is voorzien in het eerste half jaar van 2023.

Verzuimrapportage

Na een evaluatie onder de scholen, is op voorstel van de MBO Raad en gedragen door de Regiegroep Gezond en Veilig Werken besloten om de jaarlijkse verzuimrapportages op een andere wijze dan voorheen te laten opstellen. De rapportages werden al ruim 20 jaar door Mercedes opgesteld. Omdat de verzuimregistraties in de scholen zelf in die 20 jaar enorm verbeterd zijn, hebben scholen weinig tot geen behoefte meer aan een individueel rapport, zoals dat jaarlijks door Mercedes werd opgesteld. De offerteprocedure voor de verzuimrapportage is gestart in 2022 en is begin 2023 afgerond.

Aan de hand van de sectorale verzuimgegevens, kunnen de instellingen analyseren in hoeverre hun verzuimcijfers overeenkomen of verschillen van de sectorale. Daarmee kunnen ze een specifiek voor hun instelling geschikte verzuimaanpak ontwikkelen en implementeren.

Overige activiteiten

In 2022 zijn online sessies georganiseerd voor arbocoördinatoren, OR-leden en preventiemedewerkers die zich bezighouden met het arbobeleid in een school. Aan deze workshops, Zet Arbo op de kaart, werd deelgenomen door 12 mensen; de sessies werden zeer gewaardeerd, en de deelnemers gaven aan contact met elkaar te blijven houden. Op die manier heeft SOM bijgedragen aan een lerend netwerk op dit thema.

Checklist corona

Teneinde scholen te ondersteunen in hun arbo- en gezondheidsbeleid, heeft SOM – in samenspraak met de Regiegroep – een checklist laten ontwikkelen voor het werken tijdens een pandemie i.c. tijdens corona. Deze checklist is veelvuldig geraadpleegd.

Rondom de eerder genoemde speerpunten van SOM zijn de onderstaande activiteiten in 2022 georganiseerd en uitgevoerd.

Communicatie

Naast de website www.sommbo.nl en de digitale nieuwsbrief is LinkedIn een belangrijk communicatiekanaal van SOM geworden. Het bedrijfsprofiel van SOM heeft sinds het najaar 2021 een aantal van 290 volgers, en wordt voornamelijk ingezet voor campagnes om bekendheid te geven aan diverse projecten. Op de website treft de doelgroep van SOM algemene informatie over SOM, de thema's waar SOM zich op richt en het laatste nieuws over de projecten. Daarnaast neemt de Arbocatalogus voor het mbo een prominente plek in op de website van SOM: deze is direct te raadplegen via het hoofdmenu. Hetzelfde geldt voor de RI&E; het gebruik van de RI&E is voorbehouden aan scholen die vallen onder de cao mbo, aan gebruikers wordt een eigen inlogcode toegekend. De website waarop de arbocatalogus is te vinden wordt in 2023 vernieuwd.

SOM communiceert ook via een digitale nieuwsbrief. Deze is in 2022 zeven keer verzonden in: februari, maart, mei, juni (2x) oktober en september.

Bijdrage Stichting van het Onderwijs

Ook in 2022 heeft SOM een financiële bijdrage geleverd aan de Stichting van het Onderwijs, het platform waar de samenhang en verbondenheid binnen het onderwijs centraal staan.

De voorzitter en vice-voorzitter van SOM hebben met de voorzitter en vice-voorzitter van de Stichting afgesproken de band tussen SOM en de Stichting aan te halen. Dit heeft erin geresulteerd dat het bestuur van SOM om feedback is gevraagd over het jaarplan van de Stichting.

Uitvoering Statutaire Doelstellingen

Het bestuur van SOM is in 2022 vijf maal bijeengekomen, waarvan tweemaal op locatie. De overige drie vergaderingen vonden digitaal plaats via Microsoft Teams. Het ambtelijk secretariaat en de dagelijkse uitvoering van projecten worden verzorgd door het bureau SOM, dat is ondergebracht bij het CAOP in Den Haag.

Financiering SOM

De middelen van de stichting worden op basis van een afspraak tussen sociale partners geheven bij de mbo instellingen. Deze afspraak is vastgelegd in de cao mbo. Voor het jaar 2022 is de heffing net als voorgaande jaren vastgelegd op € 569.000 per jaar. De heffing is naar rato van het door het ministerie van OCW aan de instellingen toegekende lumpsum bedrag.

3. Bestuurssamenstelling

SOM heeft een paritair bestuur dat bestaat uit drie vertegenwoordigers van werknemers en drie vertegenwoordigers van werkgevers uit de mbo sector via de MBO Raad.

De bestuurssamenstelling per 31 december 2022 was formeel als volgt:

- Mevrouw José Bosma (MBO Raad), bestuurslid
- De heer Michiel Gerlagh (Graafschap College), voorzitter
- De heer Remko Littooy (FvOv), bestuurslid
- Mevrouw Ellen Marks (Aventus), bestuurslid

- De heer Henrik de Moel (AOB), vice-voorzitter
- De heer Abhilash Sewgobind (CNV Onderwijs), penningmeester

Mevrouw Ellen Marks volgde per 1 januari 2022 de heer Peter Thuis op.

De heer Remko Littooi volgde per 1 september 2022 de heer Gijs Jacobse op.

De heer Abhilash Sewgobind volgde per 1 juli 2022 de heer Gijs Jacobse op als penningmeester.

4. Ondersteuning bestuur

Voor de ambtelijke ondersteuning, secretariaat, projectleiding en projectondersteuning, financieel beheer en communicatie maakt het bestuur van SOM gebruik van een externe dienstverlener. Dit is het CAOP, gevestigd in Den Haag. Het CAOP levert een secretaris die alle bovengenoemde taken vanuit CAOP voor SOM coördineert. Deze secretaris fungeert in het bestuur SOM als ambtelijk secretaris. In 2022 is deze rol ingevuld door Edwin Bouwers; per 1 november is Edwin Bouwers opgevolgd door Henriëtte Kassies.

5. Verantwoordingscyclus

Met het bestuursverslag en de jaarrekening legt SOM verantwoording af over haar activiteiten en de besteding van de middelen. De wijze waarop SOM in het boekjaar 2022 uitvoering heeft gegeven aan de statutaire doelstellingen is te zien bij de toelichting op de directe projectkosten. Hier zijn de kosten van de projecten welke in het boekjaar zijn uitgevoerd per speerpunt opgenomen.

6. Exploitatie

De totale kosten, inclusief aangegane verplichtingen, van de projecten bedroegen in 2022 € 432.452. De bedrijfskosten bedroegen € 199.127. Het renteresultaat bedroeg -/- € 1.409. De uitgaven worden gedekt door de bijdrage van de mbo-instellingen (€ 569.000), de subsidie voor het project RAP (€ 46.435) en de subsidie voor de Sectoranalyse (€ 10.000). Bij het opstellen van de begroting is een groot deel van de algemene reserve ingezet voor de uitvoering van het beleidsplan. Hierdoor was het dus mogelijk om een tekort te begroten.

De totale exploitatie laat een positief negatief saldo van -/- € 7.553 zien. Het resultaat is daarmee € 154.733 hoger dan vooraf voorzien in de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de projectkosten lager zijn uitgevallen dan begroot. Het exploitatiesaldo wordt ten laste gebracht van de algemene reserve.

7. Risico's

Met betrekking tot prijrisico's, kredietrisico's, marktrisico's en liquiditeitsrisico's kan worden opgemerkt dat deze niet aan de orde zijn. Inherent aan de hoogte van de algemene reserve en het uitgavenpatroon van de afgelopen jaren is dat de continuïteitsveronderstelling zich niet beperkt tot een bepaalde periode. De mogelijke risico's van de SOM zijn in kaart gebracht. Er is voldoende financiering beschikbaar om de komende jaren de statutaire doelstellingen uit te voeren.

8. Continuïteit

Ondanks het feit dat voor 2023 (nog) geen bijdragen zijn ontvangen of zijn toegezegd, biedt de vermogenspositie van de Stichting per 31 december 2022 voldoende perspectief voor de nabije toekomst. Bij het opstellen van de jaarrekening is ervan uitgegaan dat de organisatie haar activiteiten in de toekomst dan ook zal voortzetten. Op basis van het voorgaande zijn de activa en passiva gewaardeerd op basis van het 'going-concern' principe.

9. Toekomst

Het bestuur heeft de ambitie om in 2023 door te gaan met de ontwikkeling en uitvoering van een aantal strategische speerpunten. Deze zijn afhankelijk van de uitkomsten van de strategische sessie, én van de activiteiten die in de MDIEU-aanvraag worden opgenomen en daarmee al zijn vastgesteld door sociale partners. Tegelijkertijd zullen de uitkomsten van de cao-onderhandelingen vragen om nieuw of aangepast beleid. Thema's als functiewaardering en strategische arbeidsmarktinformatie, evenals diversiteit en inclusie en vitaliteit, zullen naar verwachting nadrukkelijk om meer aandacht vragen.

De inhoud van de speerpunten wordt op hoofdlijnen aan het begin van het jaar 2023 door het bestuur SOM vastgesteld en gedurende het jaar door het bureau SOM, in samenwerking met afgevaardigden vanuit sociale partners, uitgewerkt in concrete activiteiten.

Voor 2023 is een begroting opgesteld. In deze begroting bedragen de totale projectlasten € 534.226 en de bedrijfskosten € 224.700. Deze activiteiten worden gefinancierd uit de werkgeversbijdragen 2023 ad € 569.000, en projectsubsidies, € 60.376. Het eigen vermogen per 31 december 2022 kan ook worden ingezet voor activiteiten.

Den Haag, 20 april 2023

Het bestuur van de Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO,

Michiel Gerlagh, voorzitter

Henrik de Moel, vice-voorzitter

Abhilash Sewgobind, penningmeester

José Bosma, bestuurslid

Ellen Marks, bestuurslid

Remko Littooi, bestuurslid